

Durant aquests darrers quatre anys, els dos milions d'habitants d'aquest petit estat balcànic sense sortida a mar han hagut de pugnar pel reconeixement i la supervivència contra les sancions econòmiques i el bloqueig comercial de Grècia.

Macedònia, equilibris als Balcans

Quan els habitants de l'ex-república iugoslava de Macedònia votaren majoritàriament en favor de la independència en un referèndum l'any 1991, la viabilitat del petit estat balcànic semblava dubtosa. La República de Macedònia, amb capital a Skopje, alberga un explosiu còctel de minories que actuen de catalitzadores de les reivindicacions dels quatre estats veïns: Sèrbia, Albània, Grècia i Bulgària. Aquests països no reconeixen la llengua i la nacionalitat macedònies i tenen partits polítics que reclamen territoris al nou estat. A més, Macedònia ja era la república més pobra de la Federació Iugoslava i depenia completament del comerç amb les altres.

Tanmateix, les autoritats de Skopje aconseguiren de desenredar-se de l'embolic iugoslau de manera pacífica amb unes negociacions amb el president serbi Milosevic, que va avenir-se a retirar les tropes federals iugoslaves –predominantment sèrbies– el febrer de 1992. Milosevic estava massa enfeinat amb les seves guerres expansionistes a Croàcia i Bòsnia i, d'una altra banda, calculà que la independència provocaria l'esfondrament econòmic de Macedònia i la seva incorporació posterior a la República Federal de Iugoslàvia (Sèrbia i Montenegro).

Sancions econòmiques i bloqueig comercial. Si les condicions de partida de Macedònia eren difícils, la situació aviat s'agreuà a conseqüència de les san-

cions econòmiques imposades per les Nacions Unides a Sèrbia i del bloqueig comercial aplicat per Grècia durant quasi dos anys arran del desacord sobre el nom i la bandera del nou estat macedoni. Aquestes dues mesures han posat a prova la resistència dels macedonis durant aquests darrers quatre anys perquè han tallat les principals vies de comunicació i les rutes comercials de Macedònia. En

Macedònia és un còctel de minories que actuen de catalitzadores de les reivindicacions de Sèrbia, Albània, Grècia i Bulgària.

principi, els camions carregats de tomàquets, cogombres i pebrots macedonis poden arribar als mercats alemanys en setze hores, si viatgen per l'autopista de Belgrad. Però, després de l'aplicació de les sancions contra Sèrbia, aquests productes s'han de desviar per Bulgària i tarden vuit dies a arribar a destinació. A més, Macedònia s'ha vist privada de la seva tradicional sortida comercial a mar, el port grec de Tessalònica.

Atesa la gravetat de la situació, el president de Macedònia, el sagaç

Kiro Gligorov, promogué la formació d'un govern de concentració –integrat per ex-comunistes, liberals i el partit de la minoria albanesa– que ha menat una política d'estabilització macroeconòmica, liberalització de l'economia i privatització de les empreses estatals. Amb l'ajuda de crèdits proporcionats pel Banc Mundial, la coalició governamental ha aconseguit de reduir la inflació d'un 2.000% anual al 1992 al 12% enguany. S'han venut més de dues-centes empreses estatals i el petit comerç ja és completament privatitzat.

Tanmateix, els ciutadans macedonis s'han empobrit considerablement durant aquests darrers quatre anys i la seva renda per càpita anual és només de set-cents dòlars. L'atur afecta el 21% de la població activa i augmentarà a mesura que es portin a terme els acomiadaments necessaris per a sanejar les grans empreses metal·lúrgiques que només eren viables en el marc econòmic iugoslau. La desocupació assoleix taxes especialment altes entre la població jove d'origen albanès, fet que pot contribuir a atiar els sentiments nacionalistes d'aquesta minoria.

D'una altra banda, amb l'aixecament d'algunes de les sancions contra Sèrbia arran del Tractat de Dayton i del bloqueig grec a conseqüència del principi d'acord assolit entre Atenes i Skopje el setembre de l'any passat, desapareixen els dos principals obstacles externs al desenvolupament econòmic macedoni. A més, la Unió Europea ha pogut intensificar les seves rela-

ARXIU / EFE

cions econòmiques i comercials amb Skopje després de quasi dos anys de paràlització pel vet de Grècia. Brussel·les s'ha compromès a comprar una part considerable de la collita de tabac, la principal font d'ingressos de Macedònia. Les autoritats de Macedònia aposten fortament per la incorporació a la Unió Europea i a l'OTAN com a únic mitjà de garantir l'estabilitat d'un estat de 25.000 quilòmetres quadrats (una extensió un xic inferior a la del País Valencià) envoltat de països potencialment hostils.

Macedònia de pobles. La vulnerabilitat de Macedònia a terme llarg i mitjà continuarà venint de la seva composició ètnica. Les mino-

Dalt a l'esquerra, Kiro Gligorov, president de Macedònia, que va patir un atemptat l'octubre de l'any passat. A la dreta, el Parlament de Macedònia a Skopje. Baix, Atenes rebutja el nom de República de Macedònia perquè considera que només la regió septentrional de Grècia té dret a portar el nom de Macedònia.

Alexandre Magne, era grec o macedoni?

La República de Macedònia estrenà la independència a principi del 1992 amb tres atributs que suscitaren la indignació de Grècia. Atenes rebutja el nom de República de Macedònia perquè considera que només la regió septentrional de Grècia té dret a portar el nom de Macedònia. La bandera, l'estel daurat de Vergina, tampoc no era acceptada perquè era l'insígnia d'Alexandre el Gran, personatge que reivindiquen tant els grecs com els macedonis. El govern hel·lènic exigia a més l'eliminació de dos articles de la constitució de la República de Macedònia que definien una voluntat irredemptista respecte a la Macedònia egea (de Grècia).

El bloqueig comercial grec contra Macedònia i el vet d'Atenes a tota col·laboració comunitària amb Skopje van forçar els macedonis a cedir. L'acord assolit aquest setembre passat preveu el canvi de bandera i la supressió dels dos articles, però deixa sense resoldre la qüestió del nom. Oficialment, la República de Macedònia continua dient-se República ex-Iugoslava de Macedònia. L'acrònim anglès d'aquesta denominació (FYROM) escau més al món de la informàtica que no al del dret internacional!

L'actual territori de Macedònia fou ocupat per l'imperi otomà del segle XIV fins al 1913. Al 1918 fou incorporat al Regne dels Serbis, Croats i Eslovens, un estat que va ignorar les reivindicacions dels macedonis. Fou precisa-

ment un terrorista macedoni qui assassinà al 1934, a Marsella, el rei serbi de la ja anomenada Iugoslàvia. Tito tractà millor els macedonis i els atorgà el rang de república federada, sobretot per debilitar l'hegemonia sèrbia.

Actualment, els veïns de Macedònia declaren que no tenen ambicions territorials sobre el nou estat. Però Bulgària

Alexandre Magne. Aquest personatge és reivindicat tant pels grecs com pels macedonis.

no reconeix l'existència de la nació macedònia i considera que la seva llengua és un dialecte del búlgar. Grècia, per la seva banda, descriu els macedonis com a grecs de parla eslava. El debat històric sobre l'origen del poble macedoni difícilment pot donar la raó als uns o als altres. Els

acadèmics grecs assenyalen que els grecs van colonitzar la regió de Macedònia i van convertir els seus habitants en ciutadans grecs de parla grega, independentment del fet que posteriorment adoptessin una llengua eslava. Per la seva banda, els macedonis consideren que són emparentats amb els tracis i els il·liris i no pas amb els grecs i asseveren que l'expulsió dels colonitzadors grecs pel rei macedoni Filip II (360-330 aC) els convertí en nació independent.

Sigui com sigui, tant els uns com els altres es beneficiarien de mirar més cap el futur. Macedònia necessita les inversions dels empresaris grecs i l'accés als mercats comunitaris, i Grècia desitja deixar el paper d'*enfant terrible* de la Unió Europea en exclusiva al Regne Unit. A. M.

ries sèrbia, búlgara, turca, gitana i grega sumen globalment un 10% de la població, però s'han assimilats bastant a còpia de matrimonis mixtos. Els albanesos de religió musulmana, en canvi, constitueixen un 23% de la població i es concentren a la meitat occidental del país. Tot i que el partit moderat albanès ha participat en el govern, els altres polítics de la comunitat acusen la majoria eslava d'haverlos convertit en ciutadans de segona categoria. El febrer de l'any passat el govern va clausurar una universitat en llengua albanesa, establerta pocs mesos abans a Tetovo, principal ciutat de la regió poblada pels albanesos. Les demostracions dels universitaris van ser reprimides per la policia i hi morí un albanès. Des d'aleshores s'ha mantingut un fràgil equilibri, però la desconfiança mútua és patent: els albanesos se senten discriminats en el mercat laboral i en l'ensenyament per la majoria eslavomacedònia, mentre que aquesta tem el creixement demogràfic superior de la població albanesa.

El futur de l'estat macedoni continua carregat d'incertesa. No s'ha esvaït de manera definitiva el perill d'un repartiment de Macedònia entre Sèrbia, Bulgària, Grècia i Albània. Ara bé, els veïns de Macedònia necessitarien un *casus belli* per a intervenir-hi, i la serena política dels dirigents de Skopje evita les provocacions. El president Glígorov, que s'ha recuperat satisfactòriament després d'un atemptat l'octubre de l'any passat, ha establert recentment relacions diplomàtiques plenes amb Sèrbia. I quant a Grècia, acabà cedint sobre la bandera i la constitució de Macedònia.

Però, així i tot, la sort de Macedònia dependrà molt de la situació dels Balcans. L'esclat d'una revolta de la majoria albanesa de Kosovè contra l'administració sèrbia podria estendre's a la minoria albanesa de Macedònia i desestabilitzar el país. Cal confiar que la tragèdia bosniana inspirarà prudència als líders d'aquesta regió ja molt martiritzada.

Alexandre Muns